

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 24 päivältä lokakuuta 1986 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 185.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Jukka Sarjala opetusministeriöstä, budjettineuvos Heikki Seppälä valtiovarainministeriöstä, ylijohtaja Erkki Kähkönen ja toimistopäällikkö Sakari Pitkänen kouluhallituksesta, osastopäällikkö Pekka Silventoinen Uudenmaan lääninhallituksesta, opetusasiain sihteerin Pirkko Karvonen Suomen Kaupunkiliitosta, apulaisosastopäällikkö Esko Toivonen Suomen Kunnallislitosta, jaostopäällikkö Helge Hansson Finlands Svenska Kommunförbundista, kunnanjohtaja Kalevi Ylisirniö Kiimingin kunnasta, puheenjohtaja, rehtori Vesa Nikunen Yksityisoppikoulujen Liitosta ja osastopäällikkö Aslak Lindström Opettajien Ammattijärjestö OAJ:stä.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi lukion rakentamisen valtionrahoitusta koskevia säännöksiä niin, että järjestelmä olisi samanlainen kuin se on peruskoulun ja yleisen kirjaston rakentamisessa vuoden 1986 alusta. Nykyisestä lukiorakennusten vuokra-arvojen pääomakorvauksiin perustuvasta valtionosuusmenettelystä luovuttaisiin myös ennen lain voimaantuloa toteutettujen hankkeiden osalta.

Samalla ehdotetaan, että peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston rakentamisen valtionrahoitukseen liittyvää hakemis-, asiakirja- ja rakentamisluvan myöntämismenettelyä koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä vähäisiä lakitekniisiä muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitykseen. Laki on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluiden ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Sivistysvaliokunta on mietinnössään n:o 7/1981 vp. esittänyt, että hallitus tutkisi mahdollisuudet lukiorakennusten rahoitusmenettelyn saattamiseksi yhdenmukaiseksi peruskoulun osalta noudatettavan menettelyn kanssa. Valiokunta toteaa tyytyväisenä, että hallituksen esitys sisältää nyt valiokunnan tuolloin toivomat muutokset. Valiokunta pitää tärkeänä, että samalla linjalla pyritään edelleen etenemään jatkamalla rakentamismenettelyn yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamalla peruskoulun, lukion, kirjaston sekä ammatillisten oppilaitosten rakentamista koskevia säännöksiä.

Lakiehdotuksen yksityiskohdista sivistysvaliokunta esittää seuraavaa.

2 ja 5 §. Valiokunta ehdottaa pykälään sanonnallisia korjauksia, jotka eivät muuta säännösten sisältöä.

6 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin kielellistä tarkistusta.

Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin tämentämistä siten, että yksityisen lukion valtionavustuksen lisäksi myös valtionavustuksen maksatus määräytyy koulun sijaintikunnan kantokykyluokan perusteella.

7, 12, 13 ja 15 §. Valiokunta ehdottaa sanonnallisia tarkistuksia, joilla ei muuteta säännösten sisältöä.

Voimaantulosäännös. Valiokunta ehdottaa 3 momenttiin sisältyvän siirtymäsäännöksen tämentämistä niin, että tarpeettomaksi ja virhetul-

kintoja aiheuttavaksi havaittu ensimmäisen virkkeen viimeinen lause poistetaan.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin sanontaa on sen sisältöä muuttamatta yksinkertaistettu.

Johtolause. Valiokunta ehdottaa johtolauseeseen useita lakitekniisiä tarkistuksia.

Edellä olevan perusteella valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (1112/78) 5 a §:n 2 ja 3 momentti ja 11 §,

sellaisena kuin näistä on 5 a §:n 2 ja 3 momentti 27 päivänä toukokuuta 1983 annetussa laissa (480/83),

muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 §:n 3 momentin 4 kohta, 4 §:n 2 momentin 3 kohta, 5 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta, 6 §, 7 §:n 3 momentin 4 kohta, 12 §:n 1—3 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti sekä 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin näistä ovat 1 §:n 1 momentti, 7 §:n 3 momentin 4 kohta ja 13 §:n 1 ja 2 momentti 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (986/85), 2 §:n 3 momentin 4 kohta, 4 §:n 2 momentin 3 kohta, 5 §:n 2 momentin 2 kohta (*poist.*) ja 12 §:n 2 ja 3 momentti 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (945/81), 6 § mainitussa 27 päivänä toukokuuta 1983 annetussa laissa ja 12 §:n 1 momentti osittain muutettuna *mainituilla* 18 päivänä joulukuuta 1981 ja 20 päivänä joulukuuta 1985 *annetuilla laeilla*, sekä

lisätään lakiin uusi 4 b § ja 12 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Valtionosuuteen oikeuttavina peruskoulun perustamiskustannuksina pidetään kustannuksia, joiden perusteena olevan hankkeen kustannusarvio ylittää valtioneuvoston vuosittain etukäteen vahvistaman markkamäärän ja jotka aiheutuvat:

4) peruskoulun huonetilojen ensikertaisesta kalustamisesta ja varustamisesta *opetusvälineillä* ja muulla irtaimistolla lukuun ottamatta kulutustarvikkeiden perusvarastoja; sekä

4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Lukio

4 b §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Valtionosuuteen oikeuttaviksi lukion käyttö-kustannuksiksi luetaan:

(2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

3) perustamiskustannukset, joiden perusteena olevan hankkeen kustannusarvio on enintään 2 §:n 3 momentin johdantokappaleessa tarkoitettun markkamäärän suuruinen sekä muut lukion käyttömenot, joihin ei lueta rakennuspääoman korkoja ja kuoletuksia, lainojen hoitomenoja *eikä* koululautakunnasta ja sen toimistosta johtuvia menoja.

6 §

Lukiolaissa (477/83) *tarkoitettulle* yksityiselle lukiolle opetusministeriö voi myöntää oikeuden saada valtionavustusta perustamis- ja käyttökustannuksiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta valtionavustuksesta on voimassa, mitä tässä laissa on säädetty valtionosuudesta kunnan lukiolle. Valtionavustus *ja sen maksatus* määräytyy sijaintikunnan kanto-kykyluokan perusteella. Muut valtionavustuksen

ehdot määrätään asetuksella ja tarvittaessa opetusministeriön päätöksellä.

7 §

Valtionosuuteen oikeuttavina kirjaston perustamiskustannuksina pidetään kustannuksia, joiden perusteena olevan hankkeen kustannusarvio ylittää valtioneuvoston vuosittain vahvistaman markkamäärän ja jotka aiheutuvat:

4) kirjaston huonetilojen ensikertaisesta kalustamisesta ja varustamisesta *kirjastovälineillä* ja muulla irtaimistolla lukuun ottamatta kirjahan- kintoja ja kulutustarvikkeiden perusvarastoja; sekä

12 §

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittu selvitys tulee toimittaa *hyväksyttäväksi* erikseen ennen muita *momentissa edellytetyjä asiakirjoja*, jollei kouluhallitus tai lääninhallitus toisin määrää.

Kouluhallitus voi antaa ohjeet 1 momentissa *edellytetyistä* toteuttamisohjelmaan *liittyvistä* asiakirjoista.

13 §

Valtioneuvosto määrää vuosittain ne yleiset perusteet, joita noudattaen kouluhallituksen ja lääninhallituksen on hyväksyttävä rakennuksen luonnospiirustukset ja rakennustapaselostukset sekä määrättävä rakennuksen valtionosuuden perusteena olevat normaalihinnat. Kouluhallitus määrää vuosittain 2 §:n 3 momentin 4 kohdassa ja 7 §:n 3 momentin 4 kohdassa mainittuun huonetilojen ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen myönnettävän valtionosuuden perusteena olevat normaalihinnat. Normaalihintojen perusteet on määrättävä niin, että normaalihin- nat vastaavat taloudellisesti toteutettujen perus-

koulu-, lukio- ja kirjastorakennusten keskimää- räisiä kustannuksia. Normaalihintojen perus- teiden määrittämistä varten kunnan tulee toimit- taa kouluhallitukselle tekemiinsä urakkasopi- muksiin perustuvat kustannustiedot peruskoulu-, lukio- ja kirjastorakennushankkeistaan viimeis- tään kuukauden kuluessa siitä, kun rakennustyöt on aloitettu.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

15 §

Milloin *kahdella tai useammalla kunnalla on* yhteinen *peruskoulu* tai siinä taikka peruskoulua korvaavassa tai vastaavaksi järjestetyssä koulussa taikka päiväkouluna toimivassa lukiossa on oppi- laita eri kunnista, valtionosuus ja -avustus käyttö- kustannuksiin määräytyy kuntien kantokykylo- kituksen perusteella sen mukaan, minkä verran kunkin kunnan oppilaita on oppilaitoksessa ka- lenterivuoden aikana keskimäärin ollut.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Mitä 2 momentissa on säädetty valtionosuuden suorittamisesta, sovelletaan myös niihin lukion rakentamishankkeisiin, joihin on myönnetty ra- kentamislupa ennen tämän lain voimaantuloa (*poist.*). Sama koskee niitä hankkeita, joihin ei rakentamislupaa tarvita, mutta joiden pääpiirus- tukset ja työselitykset kouluhallitus tai lääninhal- litus on hyväksynyt ennen tämän lain voimaantu- loa. Hankinta-arvo määräytyy näissä tapauksissa töiden valmistumisajankohdan mukaan.

Yksityisen lukion, joka haluaa saada valtion- avustuksen *2 tai 3 momentin mukaisesti*, tulee ilmoittaa siitä kirjallisesti kouluhallitukselle kol- men kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tultua. Niihin yksityisiin lukioihin, jotka eivät ilmoitusta määräajassa tee, sovelletaan tältä osin aikaisempia säännöksiä.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Astala, varapu- heenjohtaja Holvitie, jäsenet von Bell (osittain), Eskelinen, Hellström (osittain), Hirvelä, Isohoo-

kana-Asunmaa, Jaakonsaari, Kalliomäki, Pohjan- oksa, Riihijärvi, Ronkainen, Roos, Tiuri, Tykky- läinen, Uosukainen ja Vihriälä sekä varajäsenet Nyby ja Siitonen (osittain).

